

PDR ALANINDA GENEL KAVRAMLAR VE TARİHÇE

Dr. Selen Demirtaş-Zorbaz

BİR AZ

KONUŞALIM

Eğitim hayatınız boyunca hiç psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden yararlandınız mı?

BU HAFTA...

01

PSİKOLOJİK
DANIŞMA
NEDİR?

02

DÜNYADA PDR
TARİHİ

03

TÜRKİYEDE
PDR TARİHİ

01

PSİKOLOJİK DANIŞMA NEDİR?

AYŞE TEYZE'YE NE ANLATTIK?

KAVRAMLARI TANIYALIM

REHBERLİK

Tercih edilen bir yaşam tarzı seçimi gibi, insanların yaşamlarını etkileyen önemli seçimler yapmaya yardımcı olma sürecidir.

PSİKOTERAPİ

Intrapsişik, içsel ve kişisel sorun ve çatışmalarla ilgili ciddi problemlere odaklanır. Uzun dönemli bir ilişki olarak görülür ve yeniden yapılandırmaya yönelik değişimlere odaklanır.

PSİKOLOJİK DANIŞMA

Patolojinin yanı sıra, iyilik hali, kişisel gelişim veya meslek gelişimi becerileri olan stratejiler, bilişsel, duyuşsal, davranışsal ya da sistemik müdahaleler ile ruh sağlığı, psikolojik ya da insan gelişimi ilkelerinin uygulanmasıdır.

Psikolojik Danışma...

- İyilik hali, kişisel gelişim, mesleki ve patolojik konularla ilgilenir
- İyi işlev gördüğü kabul edilen kişilerle ve daha ciddi sorunları olan kişilerle yapılır
- Kuram temellidir.
- Gelişimsel veya müdahale olabilen bir süreçtir

Bir Meslek Olarak Psikolojik Danışma

- Koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmeti sunan meslek elemanı
- Doğumdan ölüme...
- Profesyonel hizmet

BİZ ŞİMDİ NEYİZ?

REHBER
ÖĞRETMEN?

REHBER
DANIŞMAN?

DANIŞMA
PSİKOLOGU?

PSİKOLOJİK DANIŞMAN!

ALT UZMANLIK ALANLARI

**Okul Psikolojik
Danışmanı**

**Ruh Sağlığı
Psikolojik
Danışmanı**

**Rehabilitasyon
Psikolojik
Danışmanı**

**Kariyer Psikolojik
Danışmanı**

**Aile Psikolojik
Danışmanı**

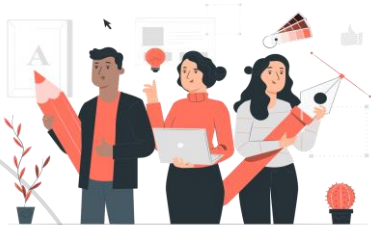
02

DÜNYADA PDR TARİHİ

- Psikolojik danışmanın ilk ortaya çıkışı ile ilgili bir kanıt olmasa da insanların çağlar boyunca kendilerinden daha fazla bilgi, içgörü ve deneyim sahibi olduğuna inandıkları insanların önerilerine ve rehberliğine ihtiyaç duyduklarını gösteren bir hayli fazla kanıt bulunmaktadır.

- 1908'de Frank Parsons iş arayan birçok gence mesleki yardım verebilmek ve öğretmenleri meslek psikolojik danışmanları olarak eğitebilmek amacıyla Boston Meslek Bürosu'nu kurdu.
- Danışmanlar kadınlar ve erkekler için sunulan endüstriyel iş olanakları, işin yeri ve gereklilikleri, iş koşulları ve ücretlerle ilgili detaylı bir analiz yapmalıydı.

- 1910 yılında örgütlenme başlamış. APGA derneği kurulmuştur. Bu dernek;
  - rehberlik alanının mesleki standartlarını,
  - etik kurallarını ,
  - alanda çalışacak personelin eğitim ve yetiştirme esaslarını,
  - görev sorumlulukları konusunda çalışmalar yapmaktadır.

- Psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerinin duyurulması – Ordunun çalışmaları
- 1930'lar Büyük Buhran
- 1940'lar – İkinci Dünya Savaşı ve Carl Rogers

1950'ler

- Amerikan Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Derneği'nin kurulması
- Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği grafiğinin oluşturulması
- Danışma Psikolojisi topluluğunun kurulması
- Eğitimde Ulusal Savunma Kanunu
- Yeni rehberlik ve psikolojik danışma kuramlarına giriş

- 1960'lar – Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Yasası
- 1980'ler – CACREP!!!!

03

TÜRKİYEDE PDR TARİHİ

DOĞASI...

Eğitimin amaçları?

Geleneksel eğitim
Çağdaş eğitim

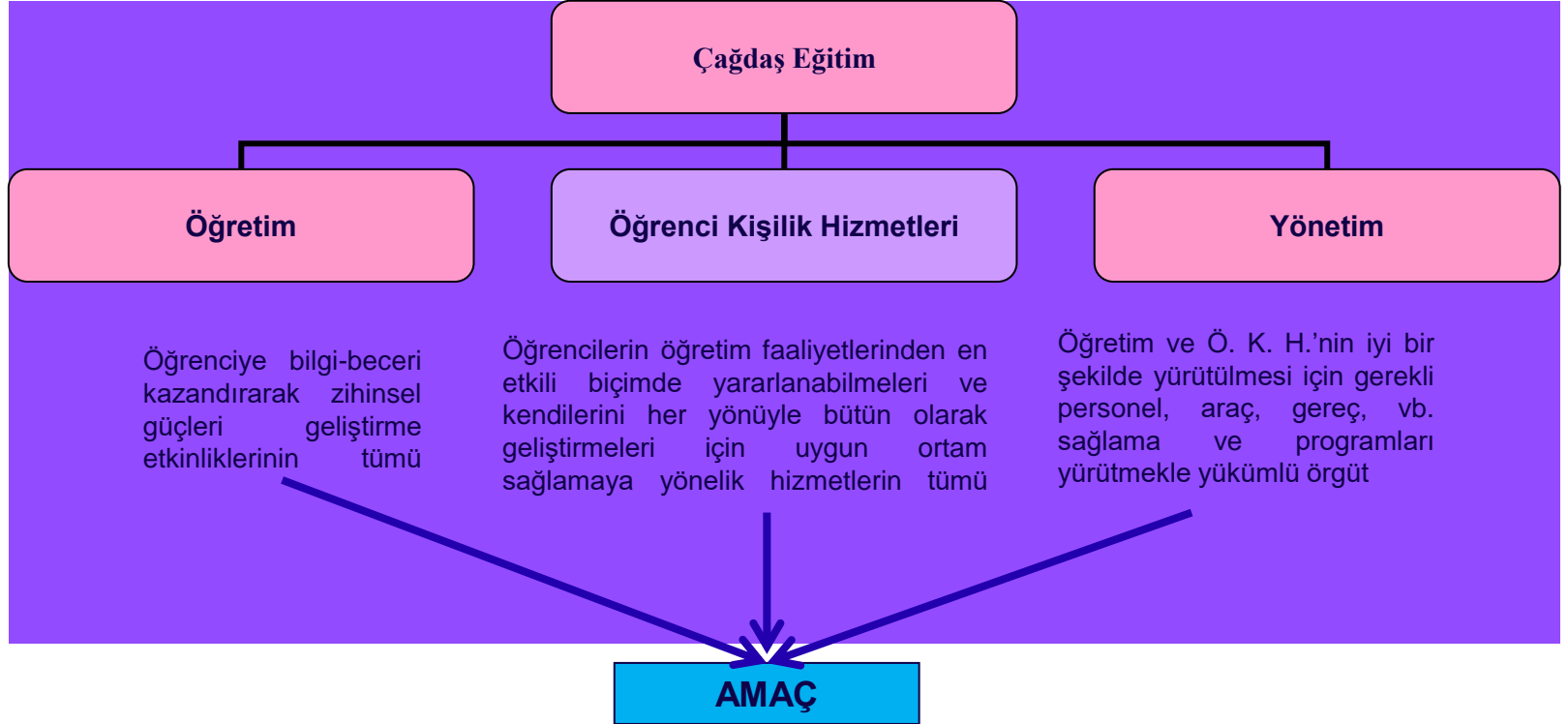
- Birey odaklı eğitimin toplum odaklı eğitimden en önemli farkı, **insan doğasına olan saygı!**

DOĞASI..

- **Geleneksel eğitim**, öğrenciye bilgi yükleyerek sadece zihinsel gelişime önem veren amaç içerisindedir. İşlevi: öğretim ve yönetim.
- **Çağdaş eğitim**in amacı, bireyin doğuştan getirmiş olduğu gizil güçlerini / kapasitelerini gerçekleştirme yönünde kendisi ve toplum için yetişmesine yardımcı olmaktır. İşlevi: öğretim, yönetim ve öğrenci kişilik hizmetleri.

Çağdaş Eğitimin Üç Boyutu

Bireyin bütün kapasitelerini kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde yetiştirmek ve geliştirmek (meydana getirilmek istenen davranış değişikliklerini oluşturmak)

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

I. Sağlık Hizmetleri

- Sağlıkla ilgili önlemler alma (aşı)
- Sağlık eğitimi verme (Kene)
- Sağlık kontrolleri ve taramaları yapma
- Tedavi hizmetleri
- Bulaşıcı hastalıklar ve korunma yolları
- Tanı ve tedavi merkezleri

II. Sosyal Yardım Hizmetleri

- Parasal yardım hizmetleri (burs, kredi)
- Ek görev-iş bulma
- Barınma hizmetleri (yurt, pansiyon vb.)
- Beslenme hizmetleri (yemekhane, kantin)
- Ulaşım hizmetleri

III. Rehberlik Hizmetleri

a) Doğrudan Hizmetler

- Bireyi tanıma
- Bilgi toplama ve yayma hizmetleri
- Yönelme ve yerleştirme
- Oryantasyon
- Psikolojik danışma
- Sevk
- İzleme

b) Dolaylı Hizmetler

- Araştırma değerlendirme
- Plan ve program hazırlama
- Müşavirlik (konsültasyon)
- Veli ile ilişkiler
- Çevre ile ilişkiler

IV. Özel Eğitim/Özel Yetiştirme Hizmetleri

- Başarısızlığı giderici yetiştirme çalışmaları
- Özel ilgi ve yetenekleri geliştirme (gitar, resim kursları vb.)
- İhtiyaca göre gerekli hazırlık kursları
- Özel eğitime muhtaç çocuklara yönelik hizmetler (bina, yol düzenleme, sesli kütüphane vb.)
- Özel gereksinimli öğrencilere yönelik çalışmalar (kaynaştırma eğitimi, BEP gibi)

V. Sosyal/Kültürel Hizmetler

- Boş zaman eğitimi verme
- Boş zamanları değerlendirme olanakları hazırlama
- İlgilere göre çeşitli etkinlikleri planlama ve yürütme (spor, sanat, kültür vb.)

Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Çalışmaları

- 1950'lerde başlamış (Marshall Planı)
- 1953'te Talim ve Terbiye Dairesine bağlı olarak Test ve Araştırma Bürosu kurulmuş.
- 1954 yılında İstanbul Kandilli Lisesinde pilot çalışma olarak öğretmen ve yöneticilere seminer düzenlenmiş.
- 1953-1954 ders yılında Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Pedagoji ve özel Eğitim Bölümlerinde rehberlik bağımsız ders olarak okutulmuş.

- 1956 ders programları rehberlik anlayışına göre hazırlanmış ve uygulanmış
- 1955'te Ankara **Demirlibahçe İlkokulunda** "Psikoloji Servis Merkezi" kurulmuş.
- 1959'da İstanbul ve İzmir'de Rehberlik Araştırma Merkezleri kurulmuş.
- 1960'lı yıllarda planlı kalkınma dönemleri başlamış.II.Beş Yıllık Kalkınma Planında eğitim sisteminde rehberlik Hizmetlerinin öneminden bahsedilmiş.

- VII. Milli Eğitim Şurasında (1962) ilk kez rehberlik konusu ele alınmış.
- VIII. Milli Eğitim Şurasında:
  - Ortaöğretim programlarının çeşitlendirilmesi ve rehberlik konusu ana tema olmuş
  - 9. sınıflar yöneltme sınıfı olarak tanımlanmış
- 1971 yılında MEB 24 okulda rehberlik uygulamasını resmen başlatmış ve bu sayı her yıl artmıştır.

- 1974 yılında IX.Milli Eğitim Şurasında:
  - Rehberlik çalışmaları ili ilgili ayrıntılı rapor tartışılmış
  - Okullarda rehberlik çalışmaları için 2 saatlik zaman ayrılmasına karar verilmiş
  - Psikolojik danışmanı bulunmayan okullarda rehberlik çalışmalarının sınıf öğretmenlerince yürütülmesi önerilmiştir.

- 1965 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde ilk Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik lisans programı
- 1966'da Hacettepe Üniversitesi'nde ilk lisansüstü düzeyde program
- 1981 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik lisans programının açılması

- 1983 yılında MEB merkez teşkilatında “Özel Eğitim rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü” kurulmuştur.
- İl ve ilçe düzeylerinde ilkokuldan üniversiteye rehberlik hizmetlerini RAM yürütmektedir.
- 1989 yılında “Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği(PDR-DER)” kurulmuştur.

Psikolojik Danışmada Güncel Eğilimler

- Şiddet, travma ve krizle baş etme
- İyilik halinin desteklenmesi
- Sosyal adalet için endişe
- Teknoloji kullanımının artması
- Liderlik

Gelecek Yönelimleri

- Standartları yükseltmek
- Uzmanlık alanlarına olan ilginin artması
- Teknoloji kullanımı
- Ampirik araştırmalara olan ilginin artması
- Geleneksel kuramların güncelleřtirilmesi

Gelecek Yönelimleri

- Kariyer psikolojik danışması parametlerini geliştirmeye olan ilgi
- Halkla iletişim ve politik etkinliklere olan ilginin artması
- Programın işe yararlılığına verilen önemin artması
- Artan çok kültürlü duyarlık ve etkinlikler
- Küreselleşmenin artışı
- Çevrimiçi psikolojik danışma

KAYNAKÇA

- Gibson, R. L. ve Mitchell, M. H. (2011). Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Nobel Yayınları: Ankara
- Gladding, S. T. (2013). Psikolojik danışma: Kapsamlı bir meslek. Nobel Yayınları: Ankara

